

Виготовлення вишитого виробу

Інтегрований урок у 9-му класі з трудового навчання, образотворчого мистецтва та музики

Ніна БАРЗИЛОВСЬКА,

вчитель трудового навчання, старший учитель

Тема: Технологія виготовлення вишитого виробу.

Практичні роботи

1. Створення візерунка для вишивання виробу на основі шаблонів.
2. Перенесення візерунка на тканину.
3. Вишивання елементів візерунка рушниковими швами.

Мета уроку:

- *навчальна:* забезпечити умови для: а) поглиблення учнями знань про композиційні особливості вишивання різних виробів; б) формування вмінь розробляти візерунок, переносити його на тканину, вишивати різними швами; в) дотримання учнями вимог до організації робочого місця під час виконання робіт, правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог;

- *розвивальна:* сприяти розвитку творчих здібностей учнів;

- *виховна:* виховувати естетичні смаки; формувати інтерес до професії художника з розроблення візерунків для вишивання.

Інструменти та матеріали: зразки вишитих виробів, копіювальний папір, калька, шаблони для розроблення візерунка, інструкційні картки, тканина для вишивання, набір інструментів.

Об'єкт праці: серветка, рушник.

Міжпредметні зв'язки: трудове навчання, образотворче мистецтво, музика.

Тип уроку: формування вмінь та навичок учнів.

Хід уроку

I. Організаційна частина

Перевірка наявності учнів, їх готовності до уроку, наявності робочого одягу.

II. Виявлення знань та вмінь учнів

1. Індивідуальна робота біля дошки (2 учні) з картками-завданнями:

- продемонструвати перенесення візерунка на тканину за допомогою копіювального паперу;
 - заповнити площину візерунка різними швами.
2. Фронтальне опитування:

– З чого починається процес виготовлення вишитого виробу?

– До якого виду білизни належать серветки та рушники?

– Яку тканину ви обрали для вишивання серветок та рушників? Чому?

– На що впливає добір швів для вишивання?

III. Актуалізація опорних знань

Оскільки для роботи на уроці вам необхідні знання, які ви отримали на уроках образотворчого мистецтва, пригадайте їх з учителем образотворчого мистецтва.

Бесіда:

– З якою метою використовують орнаменти?

– Де практично використовують орнаменти у повсякденному житті?

– Які є способи нанесення орнаменту?

– Що таке стилізація?

– Як поділяють орнаменти на види за формою, змістом?

– Що таке симетрія? Як може проходити вісь симетрії?

IV. Мотивація навчальної діяльності учнів

В Україні з давніх-давен дуже любили вишивати. Ця любов зумовлена потребою не просто бачити і відчувати красу, а й творити її власними руками. Вишиваючи, дівчата і жінки ніби малювали нитками на полотні, вкладаючи у свої візерунки мрії про радість і щастя. Сьогодні на уроці кожен із вас буде намагатися відобразити своє розуміння прекрасного, тому що для виготовлення вишитого виробу необхідно створити візерунок для вишивання.

V. Повідомлення теми уроку

VI. Постановка завдань уроку перед учнями

Учні повинні знати: композиційні особливості вишивання виробу; правила розроблення візерунка для вишивання; способи перенесення візерунка на тканину; шви для вишивання елементів візерунка.

Учні повинні вміти: розробляти візерунок для вишивання за допомогою шаблонів; переносити візерунок на тканину; вишивати візерунок рушниковими швами.

VII. Вивчення нового матеріалу

Композиційні особливості вишивання виробу

Композиція вишивки – це творче поєднання різних елементів вишивки (розміщення та особливості візерунка, шви, якими виконується виріб, кольорова гама вишивки).

Складаючи композицію для вишивання виробу, треба спочатку визначити, якими швами будете

вишивати виріб, де буде розташований візерунок, розробити візерунок, дібрати нитки для вишивання, визначити їхні кольори та кількість.

Розміщення візерунка на виробі

Розміщення візерунка залежить від призначення, величини, форми виробу, що вишивається.

Принцип розміщення: візерунок має бути у тій частині виробу, яка найбільше привертає до себе увагу, тобто у композиційному центрі. На серветках можна розташовувати візерунок по кутах (в одному, двох або чотирьох), у центрі, по краях виробу, можна всю поверхню вкрити суцільним візерунком – сітчастим орнаментом.

Розроблення візерунка

У процесі розроблення візерунка необхідно визначити його зміст, форму, величину, що залежать від розміщення візерунка та швів, якими буде виконано виріб.

Під час вишивання рушниковими швами візерунок має складатися з рослинних елементів. Його можна вписати в будь-яку геометричну фігуру (трикутник, квадрат, ромб, коло, смужку). Візерунок може бути асиметричним, але найчастіше його роблять симетричним із дзеркальним відображенням. Вісь симетрії може проходити вертикально, горизонтально, у куті.

Кольорова гама вишивки

Обираючи кольорову гаму, важливо знайти гармонійне поєднання кольорів між собою і тлом виробу. Завжди красиві контрастні сполучення білого з червоним, червоного з чорним, синім.

Рушникові шви виконували червоними нитками, інколи додаючи синій, жовтий і зелений кольори.

VIII. Формування вмінь та навичок учнів

Практична робота 1. Створення візерунка для вишивання виробу на основі шаблонів.

1. Аналіз завдань практичної роботи:

- вимоги до розроблення візерунка;
- послідовність розроблення візерунка.

2. Забезпечення учнів необхідними матеріалами та інструментами (шаблонами, калькою).

3. Самостійне виконання завдання за інструкційними картками.

4. Контроль роботи учнів учителями образотворчого мистецтва та трудового навчання з метою виявлення недоліків у їхніх знаннях та вміннях.

5. Поточний інструктаж.

6. Самоконтроль та взаємоконтроль учнів.

7. Підбиття підсумків роботи. Виявлення кращих робіт та визначення шляхів усунення недоліків.

Практична робота 2. Перенесення візерунка на тканину.

1. Аналіз завдань практичної роботи:

- вимоги до перенесення візерунка;
- можливі недоліки під час перенесення візерунка на тканину.

2. Забезпечення учнів необхідними матеріалами та інструментами (копіювальним папером, булавками).

3. Самостійне виконання завдання за інструкційними картками.

4. Контроль роботи учнів учителем з метою виявлення недоліків у їхніх знаннях та вміннях.

5. Поточний інструктаж.

6. Самоконтроль та взаємоконтроль учнів.

7. Підбиття підсумків роботи. Аналіз недоліків у роботах.

Практична робота 3. Вишивання елементів візерунка рушниковими швами.

1. Аналіз завдань практичної роботи.

2. Забезпечення учнів необхідними матеріалами та інструментами.

3. Організація робочого місця під час виконання завдань практичної роботи, дотримання правил безпечної праці та санітарно-гігієнічних вимог.

Бесіда:

- Які ручні інструменти необхідні для вишивання?
- Яку голку необхідно брати для роботи?
- Як необхідно користуватися ножицями під час роботи?

4. Самостійне виконання завдань практичної роботи за інструкційними картками. *Під час виконання завдань практичної роботи вчитель музики розповідає про вечорниці.*

Раніше довгими осінніми та зимовими вечорами вишивали. Дівчата збиралися на вечорниці, вишивали собі придане та співали. Дуже цікаво уявити, як саме дівчата працювали на вечорницях, про що розмовляли, що співали.

Сценарій фрагмента вечорниць:

Учитель. Уявімо собі осінній вечір, дівчата сидять за роботою, чекаючи на хлопців.

Дівчина 1. Ой, Наталочко, чого ти сьогодні така сумна?

Дівчина 2. Чекала свого Василя, а він не прийшов. Мабуть, стежки не знайшов.

Дівчата співають українську народну пісню «При долині куц калини».

Дівчина 3. Ой, дівчата, чого це ми засумували, давайте веселої заспіваємо!

Дівчата співають українську народну пісню «Ой є в лісі калина».

Учитель. Ось такі були вечорниці. Атмосфера була сповнена поваги та турботи одне про одного і, звичайно, чарівності зародження ніжних почуттів.

5. Контроль роботи учнів учителем з метою виявлення недоліків у їхніх знаннях та вміннях.

6. Поточний інструктаж.

7. Самоконтроль та взаємоконтроль учнів.

8. Підбиття підсумків роботи. Демонстрація найкращих робіт.

IX. Рефлексія

- Що нового ви дізнались на уроці?
- Чого навчились на уроці?
- Де можна застосувати знання та вміння, отримані на уроці?

X. Мотивація оцінок за урок, виставлення їх у журнал, щоденники

XI. Повідомлення про підготовку до наступного заняття

XII. Прибирання робочого місця